

Tasiilami erngup nukinganik innaallagissiorfik allilerniarlugu nukissiummik nutaamik innaallagissallu aqputaanik pilersitseqqullugit naalakkersuisut peqquneqarnissaannik inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut.

(Inatsisartunut ilaasortaq Lars Poulsen, Siumut)

Tasiilami erngup nukissiorfiup allilerneqarnissaanik Naalakkersuisut peqquneqarnissaannik siunnersuut.

(Inatsisartunut ilaasortat Harald Bianco & Knud Mathiassen, Inuit Ataqatigiit)

Immikkoortoq 109 aamma immikkoortoq 136 ataqatigiisillugit sulliummeernissaat suliassanngortinneqartut Inatsisartut Suleriaasianni § 33 naapertorlugu aalajangiiffigisassatut siunnersuutit saqqummiunneqartut ataatsikkut marluusut imatut Naleqqamiit oqaaseqaateqarfigissavarput.

Siullermik siunnersuuteqartoq Inatsisartunut ilaasortaq Lars Poulsen, Siumut taamatullu siunnersuutip aappaanut siunnersuuteqartut Inatsisartunut ilaasortaq Harald Bianco aammalu Knud Mathiassen, Inuit Ataqatigiit tamarmik Naleqqamiit siunnersuuteqarneranut qutsavigerusupparput.

Siunnersuuteqartut siunnersuutigaat Tasiilami erngup nukinganik innaallagissiorfik allilernernissaanik Naalakkersuisut peqquneqarnissaanik Inatsisartut aalajangiiffigisassaannik siunnersuuteqarlutik.

Mingutsitsinnginnerusumik taamatullu nammineq pilersornerunissamik anguniagaqarneq Naleqqamiit pingaartitarilluinnakkatta ilagaat, taamaammallu aamma tamanna anguniarlugu Naalakkersuisooqataanitsinni siunnerfiup tamassuma uukkatarinissaa pingaartutut isigalutigu siunnerfiit peqataaffigisimavagut timitalersornissaat pingaartillutigu.

Taamaammat tamanna anguniagaq timitalersuinikkut tassalu tulleriaarinikkut aningaasaliisarnikkullu ingerlanneqarnissaa pingaartillugu Kalaallit Nunarput tamakkerlugu anguniagaqarfiginissaa Naleqqamiit pingaartutut isigalutigu timitalersueqataaffigerusupparput.

Tasiilami erngup nukinganik nukissiorfimmik alliliinissaq kinguarsaqqissinnaanngilaq aammalu allilerisariaqarneq pingaaruteqarluinnarpoq, taamatut oqarnitsinnut aallaaviit ilagaat qameqattaarluni inissimajuarmat, qamikkaangallu aallartinniarnera arriissinnaasarluni artorsarluni inissimasarluni.

Tasiilami erngup nukinganik nukissiorfimmik alliliineq illoqarfimmut innuttaasunut iluaqutaaginnartussaannngilaq alliliineq aamma inuussutissarsionermut periarfissanut tamanna aamma aqutissiuulluni ammaasussaavoq, taamaalilluni inuussutissarsiutinik Tasiilami pisariaqartinneqaqisunik inuussutissarsiutinik ineriartortitsinermut pitsaasumik sinaakkutisseeqataasussaavoq.

Inuussutissarsionikkut periarfissat saniatigut aamma avatangiisitigut silallu pissusaani iluanaarutissaqarpoq allilerinissaq.

Naalackersuisooqataanitsinni nukissiuuteqarneq pingaartilluinnakkatta ilagivaat tamannalu aamma suli aalajangiusimavarput.

Nunarput tamaat isigalugu nukissiuuteqarnikkut siuarsaanissaq pisariaqarluinnarpoq aamma akilersinnaanngortussaannngitsut eqqarsaatigalugit siunissamut aningaasaliinertut isigalugit seqinermut nukissiuutit, anorisaateeqqat, erngup nukinganik nukissiuusiorfiit inerisaaffigalugit aningaasaliisarnikkullu aallartittoqarnissaa pingaaruteqartorujussuavoq.

Isorliunerusuni taamatullu nunaqarfinni aamma illoqarfissuuartuut nukissiuutinik aningaasaliisarnikkut periarfissiinissaq alloriarfigisariaqarneri piffissanngorsorinarpoq.

Tapiisinnaanerit assigiinngitsut periarfissaalernissaat aqutissiuunneqarnissaat Naalackersuisooqataanitsinni siunnerfigerusutagut neriuutigaarput Naalackersuisooqataalersut pimoorullugu oqaasiinnaanngitsumik anguniagaaginnaratik takorluugaaginnaratik siunnerfiussasut aningaasalersulertariaqartut innuttaasut nunatsinni sumiikkaluarniluunniit qinnuteqarfigisinnaasaattut aaqqissuullugit.

Siunnersuuteqartut siunnersuutersi paasilluarparput, taamaammallu nangaanngivilluta tamakkiisumik tapersorsorlutigu aningaasalersorneqarnissaa piaartumik aaqqiffiginissaa kinguarsaqqinnagu pisariaqartoq Naleqqamiit isumaqarfigaarput.

Naalackersuisut akissutaat taamaammat eqqarsarnartoqartinngitsuunngilarput Tasiilami erngup nukinganik alliliinissaq maannakkorpiaq aningaasaqarnikkut imminut akilersinnaasutut isikkoqanngitsoq peqqutigalugu misissuisoqaqqaartariaqartoq.

Misissuinerpassuit ingerlanneqareernikuupput misissuisaqattaqqinnerit ingerlannagit aningaasaliinissamut ullutsinnullu naleqqussaaniissaq siunnersuummi uani pineqartoq tapersersortariaqarpoq.

Misissuinerit takutippaat 40 mio. Kr. 55 mio. kr. –illu akornanni akeqartussaasoq nukissiuutip tunniussinnaasaaa 50 %-imik qaffaaffigineqqarnera, tamannalu Naleqqamiit kinguarsaqqinnagu aningaasaliiffigineqarnissaa pisariaqartoq isuamaqarfigaarput.

Naalackersuisut allannguutissatut siunnersuut saqqummiussaata aningaasanut missingersuutitut ilanngunneqarsimanninneri toqqammavigalugu misissueqqinniarlutik akissuteqaataat aningaasaliinaveersaarnermik aammalu kinguarsaqqinnermik taarusupparput. Tasiilaq isorliunerusut pineqalermataasit misissuineq kinguarsaaneq uani pisarnertut pineqalerporaasit, tamannalu uagut Naleqqamiit sakkortuumik Tasiilamiit ilaasortarpassuit pissutsit nalunngilluinnarmassuk kinguarsaqqinnagu aningaasaliiffigineqarnissaanut tamaviaaqatigisariaqarpaatigut partiilersoratik piviusunngortinnissaanut aqutissiuinissatsinnut aammalu aningaasaliisoqarnissaanut.

Siunersuuteqartummi kissaatigaat aningaasaliisoqassasoq taamaammat ukiuni tulliuuttuni aningaasanut missingersuutitut ilanngunneqarsimanninnera toqqammavilersuutigalugu utoqqatissutitut aningaasaliinissamik siunnerfeqartoqarani misissuinissamunaasit sangutinniarneqarnera uggoraarput, sooruna isorliunerusut nunaqarfiillu pineqaleraangata misissueqqaarneq salliutinneqalersartoq, misissueqqinnata misissuinerit naammattut pigereerpagut maannakkut ukiuni tulliuuttunut aningaasaliinissamut siunnerfeqartussamik siunnersuut tapersorniartigu.

Oqaasiinnaanngitsumik qineqqusaarutaasimasullu pillugit maanna piffissanngorpoq aaliangiinissaq tamannalu misissuinani aningaasaliinikkut pisariaqalersoq avaqqunneqarsinnaanngilaq.

Aningaasaliisoqannngippat misissuisoqaqqiinnarpat pisarnertut oqaasiinnaaqqissaq timitalerneqarani misissueqataaqqiinnarnermik ingerlalersussa. Misissuinerpassuit akisoqisut qimallugit maannakkut pisariaqartineqaqisoq Tasiilami erngup nukissiorfiata allilernissaa aningaasaliiffigisaqarluinnarpoq utaqqqissinnaanngilaq Tasiilarmiut pisariaqartippaat.

Naleqqamiit taamatut oqaaseqarluta tamakkiisumik siunnersuuteqartunut tapersersuilluta oqaaseqaateqarluta sanaartornermut ataatsimiititaliami aningaasaliisoqarnissaanik aqqutissiuisussamik nalilersorluarneqarnissaa kissaatigalutigu ataatsimiititaliamut suliassanngorlugu innersuussutigaarput.